

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137. Éjjeli telefon: 488. Sürgőny cím: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 NOVEMBER 21.
SZOMBAT

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hétköznap 150 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

A cseh választások mérlege

A szövvényes számítási műveletek után, melyek a választási eredmények végső tisztázását Csehszlovákiában megelőzik, ma már át lehet tekinteni a vasárnap lefolyt népszavazás eredményeit. Ez az eredmény különös meglepetéseket nem hozott számunkra s csak igen lényegtelen módon fogja megváltoztatni, ha egyáltalán megváltoztatja, Csehszlovákia kormányzatának eddigi módszereit és irányát. Az öt cseh parlamenti párt, melynek koalíciója 1920-tól fogva a köztársaság kormányzó többségét képezi, megtett minden lehetőt és lehetetlent, hogy a hatalom továbbra is kezeik között maradjon, s hogy a nemzeti egység jelszava alatt a most következő években az is eddigi megértés nélküli és erőszakos politikát folytathassa az ország lakosságának majdnem felét kitevő kisebbségek ellen. A tekintélyes választási pénzalapokon kívül, ezeknek a pártoknak állott biztos rendelkezésére a közigazgatási gépezet olyan sokat számító aktív jóakarata. A képviselőház kapuzárása előtt ők bővítették ki a többség számára amugy is nagyon előnyös csehszlovák választási rendszert azzal az intézkedéssel, hogy mandátumot csak olyan politikai irányok nyerhetnek, amelyek szavazóinak száma a köztársaság összes szavazóinak legalább kétszázalékát teszi ki, ellenkező esetben az általuk elért szavazatokat a többségi pártok javára veszik számításba. Ha ehhez még hozzá vesszük, hogy a kisebbségi pártok a bizonytalan kerületekben nem is igen mertek kandidálni, mert az igen magas választási költségeket az állam csak a többségi pártoknak téríti meg, akkor a nagy bizakodást, amivel a kormány pártjai a választási küzdelembe mentek, igazán nem tekinthetjük túlzottnak.

A választások eredményei a többségi várokozásoknak egy kissé mégis alatta maradtak. Prágában ezért valószínűnek tartják, hogy az öt eddigi cseh kormányzó-párt egy hatodikát és hetedikét, esetleg a Hlinka tót néppártját is kénytelen lesz bevonni a koalícióba. Ez az utóbbi lehetőség szükségképpen bizonyos engedményekre kényszerítené a merev prágai centralizmust a tót partikulárizmus javára, de lényegében szintén nem sokat változtama Csehszlovákia eddigi kormányzati rendszerén.

Ennek a kormányzati rendszernek, melyet a csehszlovák köztársaság látszólag nagyon is progresszív vezetői a haladó demokrácia minden külső sallangjával igyekeznek földiszíteni, az igazi parlamentárizmushoz alig van valamelyes köze. Az öt kormányzó-párt, a cseh nemzeti demokraták, az agráriusok, a cseh katolikus néppárt, a cseh szociáldemokraták és a cseh nemzeti szociatisták, a parlament minden jogát kisajátítva, külön komitékban intéztetnek el minden olyan állami ügyet, ami normális parlamenti viszonyok között a képviselőház teljességének alapos megvitatása elé tartozik. A koalíció vezetőiből egy ötös tanácsot, a prágai politikában már hivatalossá vált nevén pietka-t alkottak, amey minden, a parlament elé terjesztendő kérdést a parlamenten kívül tárgyal meg, a parlamenten kívül teszi meg azokat az egyes pártok számára szükségesnek ítélt változtatásokat és köti meg azokat a kompromisszumokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a képviselőház tárgyalásain a cseh

pártok koalíciója mindig egységesen jelenjék meg. A prágai parlament a lehető legszűkebb határok közé szorított hatáskörrel így egy közönséges szavazógép színvonalára süllyedt le.

Ez a kitűnő rendszer kizárólag a kisebbségek ellen irányul, amelynek képviselői a parlamentben mindig már a cseh pártok egységes frontjával állanak szemben, mert ezek esetleges vitáikat egy külön cseh előparlamentben már előzőleg szűkebb körben intézték el. Egy egész különös, „sui generis” parlamentárizmus ez és bizonyosan egyike a legravasabban megkonstruált és formálisan meg nem támadható eszközöknek az uralkodó nép hatalmának fentartására. Ha az oligarchia megerősítésére irányuló erőfeszítéseket egyáltalán méltányolni lehetne, csak csodálkozhatnánk azon a kivételes nemzeti diszciplínán, amellyel a legellentétebb

irányú cseh pártok ennek a rendszernek szolgálatába állanak. Szocialisták és konzervatívok, szabadelvűek és vallási alapon szervezettek, agráriusok és iparos pártiak, szélső társadalmi és gazdasági ellentétek mellett is egy koalícióba tömörülnek és hosszú éveken át háttérbe szorítják programmatikus ellentéteiket a közönséges elismert nemzeti érdekek védelmére. A nemzeti eszmének ezt az egységesítő hatalmát ma talán világszerte hiába keresnénk Csehszlovákián kívül. A választók egy része nem is igen tudta méltányolni a nemzeti ügy érdekében hozott elvfelekedéseket és különösen a szocialistákkal erősen érezte elégtelenségét. Egészében azonban a most lefolyt választások eredménye újabb hat évre ad mandátumot az eddigi olyan jó sikerrel alkalmazott külön prágai parlamentárizmus továbbvitelére.

December 2-án lesz a kisantant külügyminisztereinek konferenciája Beogradban

Beogradból jelentik: A kisantant külügyminiszterei, mint azt tegnap este hivatalosan is megerősítették, december 2-án Beogradban ülést tartanak. Ezen az összejövetelen Pasic Nikola miniszterelnök fog elnökölni, résztvesznek rajta Duca román külügyminiszter, Nincses Momcsiló és a csehszlovák külügyminiszter, aki minden valószínűség szerint ismét dr. Benes lesz. A konferencia napirendjén valószínűleg szóba kerül a Magyarországgal megkötendő biztonsági paktum szerződése is.

A pénzügyminiszter expozéja

Az 1925—1926. költségvetési évben az állami kiadások meghaladják a 12 millió dinárt

Beogradból jelentik: A politikai életben teljes szélcsend állott be. A képviselők legnagyobb része hazautazott és csak a pénzügyi bizottság tagjai maradtak Beogradban, mivel a bizottság tegnap kezdte meg a költségvetési tizenkettek tárgyalását.

Rádics Szeptén tegnap este Ljubljanába utazott, ahol ma konferenciát fog tartani pártja szlovéniai vezetőberekkel, azután pedig több népgyűlést tart Szlovéniában, mivel az utóbbi időben elhatalmasodott független demokráta agitációját ellensúlyoznia kell.

Az ujonnan megválasztott pénzügyi bizottság tegnap tartotta meg első plenáris ülését, amelyen Sztojadinovics Milan pénzügyminiszter részletes expozét tartott. A pénzügyminiszter szerint az 1925—1926. évi költségvetés alapján 12 milliárd és 251 millió dinár kiadást mutat, tehát jóval többet, mint az 1924—1925. évi. A kiadásokkal párhuzamosan azonban megnövekedtek az állami bevételek is. Állami egyenes adókból a folyó év első kilenc hónapjában 1.173 millió folyt be, közel száz millióval több, mint tavaly. Vámokból az év első 8 hónapjában 1.096 millió folyt be a tavalyi 909 millióval szemben. Használó emelkedést mutatnak az állam összes bevételei. A befolyt jövedelem több volt, mint amennyit a költségvetésben előirányoztak és ugy minden hitel fedezetet talált. A folyó költségvetési évben 11.110.000 dinárt fordítanak a hadikártérésére, 25 millió dinárt földmívelési hitelre, 33 millió dinárt pedig a rokkantak támogatására. A jelen költségvetési és fontos pénzügyi rendelkezései közül kiemelte a miniszter a horvát gazdasági egyesület liqudálását és

a Narodna Bankával megkötött szerződést a valuta javítására.

A december—apriisi költségvetési tizenkettekben módosítja a kormány a nyugdíj kérdést is, amennyiben a minimális nyugdíj ezentul nem 10, hanem csak 15 évi nyugdíj után jár. A pénzügyminiszter expozéja után több eilenzéki szónok kérdésére válaszolt, utána pedig berekesztették az ülést.

A viszony a Vatikánnal

A konkordátum tárgyalások során vélemény eltérések mutatkoztak a Vatikán és a kormány között. A kormány ezért Beogradba hivatta dr. Smodlaka József vatikáni követet, aki tegnap reggel 8 órakor érkezett meg a városba. Smodlaka délelőtt felkereste a külügyminiszteriumban Nincses Momcsiló külügyminisztert és egy óra hosszat ismertette vele a helyzetet és a Szent Jeromos kollegiumban történt változást.

A külügyminiszteriumból a miniszterelnökségre ment Smodlaka, ahol Pasicnak referált. Délután 4 órakor pedig Rádics S-tjépiánt kereste fel és tárgyalta vele.

Nincses Momcsiló délután kihallgatáson jelent meg a királyi palotában és beszámolt Öfelségének a Smodiakával folytatott tárgyalásról.

A Vatikánnal folytatandó tárgyalásokról tanácskoztak a kormány tagjai is a 6 órától 9 óráig tartó minisztertanácson.

Kisebbségi nyelvünket védelmezi az, aki új előfizetést szerez a „DÉLBÁCSKA”-nak

A Vatikán felelete Benesnek

Emlékeztet, hogy a Vatikán féléhivatalosa még a nyár folyamán feltűnő határozottsággal megcáfolta Benes cseh külügyminiszter mosakodásnak s öngigazolásnak szánt nyilatkozatát, amelyben nagy ártatlanul arra próbált hivatkozni, hogy hiszen ő a Vatikánban előzőleg megbeszélte a Husz-ünnep megtartását s megegyezett ebben az ügyben a Szentszékkal. Az Osservatore Romano akkor ráolvasta Benes fejére, hogy nem mond igazat, mert a Vatikánban nem is volt és nemhogy meg nem egyezett a Szentszékkal, hanem ellenkezőleg előzetesen élénk óvást kapott attól a Husz-ünnepnek egyházelienese jellege miatt. A diplomácia szótárában nincs erősebb megbélyegzése egy államférfiúnak, mintha közönséges valótlanúságot bizonyítanak rá.

Benes szükségesnek tartotta az újabb mosakodást és e hó elején a cseh szocialistapárt egyik gyűlésén nagy beszédet mondott, melyben többi közt azt hangoztatta, hogy elvben az állam és egyház elválasztásának a híve, de „a csehszlovák köztársaság belső helyzetére való tekintettel” kénytelenek a Vatikán erkölcsi hatalmával számolni. Azonban kijelentette, hogy két dologból nem enged: 1. „senki a mi Huszunkat ne bántsa”, 2. „mi a kulturharcot nem keressük, de ha ránk kényszerítik, végig fogjuk harcolni, amint végigharcolták nálunknál gyöngébb nemzetek is, mint Argentína, Csile és más államok”.

Az Osservatore Romano leközi a cseh miniszter szavait a „Cesko Slovo” alapján s csak két megjegyzést fűz hozzá: „Mellőzzük ugymond Benes ur hivatkozását Csilére és Argentínára, mert a miniszter szavaiból kitészik, hogy nem igen ismeri azokat a nemzeteket, amelyekről beszél s nem iparkodott elébb tájékozást szerezni, mielőtt rájuk hivatkozik. Mellőzzük Benes ur egyház és államelválasztó eszméit, mert hiszen ismeretes, hogy az ő pártjának felfogása szerint az egyház és állam „szétválasztása” mindenekelőtt annyit jelent, mint az egyház megrablása és kifosztása. Maradjunk a Husz-eset mellett. Igaz talán, miként Benes ur insznuálja, hogy a csehszlovák kormány kénytelen volt Huszt a Szentszék támadásával szemben védelembe venni? Olvasóink észrevehetik, hogy itt a szerepek tudatos felcseréléséről van szó. A kormány a Husz-ünnepet felhasználta arra, hogy mint egyházlázadó ünnepelje s provokáló kahtolikusellenes tüntetést rendezzen. S midőn a Szentszék ez ellen tiltakozott, a kormány egyszer csak azt akarja elhíttetni, hogy a Szentszék megsértette a cseh nemzeti érzést. A bárány és a farkas régi meseje! „Senki a mi Huszunkat ne bántsa!” Nagyon helyes! De ki bántotta? Jobb volna, ha a cseh kormány nem használná fel Huszt arra, hogy megsértse a csehszlovák állampolgárok óriási többségének legszentebb ügyét: katolikus hitét.

Egyidejűleg meg lehet állapítani, hogy a művelt nyugat régebbi szimpátiája Benes iránt határozottan meggyöngült és az angol, olasz, sőt francia lapokban is kezdik a legszigorúbban elítélni a diplomáciai illem szabályait sem ismerő cseh diplomatát.

Internálni kell a csunya embereket

Egy amerikai tudós nagyszerű ötlete

A londoni „Daily Mail” érdekes beszélgetést közöl Wiggam amerikai biológussal, aki jelenleg Londonban küzd az ellen, hogy az emberek maguk válasszák ki férjeiket és feleségeiket. Szerinte az egyáltalán nem az egyéni szabadság kérdése, mert a házasság sokkal magasabbrendű kötelesség, amely nem bízható laikus emberekre.

— El kell rendelni — mondja Wiggam — hogy az államnak legyen csak joga embereket összeházasítani. Az erőseket az erősekkel, a szépeket a szépekkel házassítsuk össze, mert csak így kapunk erős és szép embereket. Elméletem szerint csak így van az emberiségnek, amely már amugyis meglehetősen dekadens, valamelyes jövője.

— És mi történjen a csunyákkal? — kérdezte a Daily Mail riportere.

— A csunyáknak el kell pusztulniuk. Internálni kell őket valamilyen állami intézetben, ahol minden szabadságuk megvan, csak éppen házasodniok nem szabad. Kíméletlenül veszni kell a csunyáknak.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy 1000 munkaházasság eredménye legalább 5000 gyermek, akkor nyilvánvaló, hogy a szellemi munkásoknak testi munkával foglalkozó párt kell keresniök, mert csak így válik lehetővé, hogy egészséges továbbfejlődés lépjen a mai korcs állapotok helyébe.

A francia kamara ülése

„Mi mindnyájan a kis takarékoskodókkal érzünk” — mondotta Painlevé

Páris, nov. 20. Az egész ház nagy érdeklődése mellett kezdte meg beszédét Locheur és hangoztatta, hogy pártja az általános vita végével, a részletes vitára való áttérés alkalmával fog felszólalni. Ha a kormányjavaslatok veszélyt rejtenek magukban, még nagyobb veszély volna semmit sem kezdeni. Az 1923—24. évben, amikor a bizalom még nem rendült meg, a bankjegyek mégis felszaporodtak. Minden szanálási intézkedésben volnának hibák, ennél fogva a legkisebb rosszat kell választani. Az ellenzék által javasolt eszközöket, mint például az állami monopol eladását Locheur elutasítja és kijelenti, hogy csak új bonok kiadása hozhat megkönnyebbülést, Locheur bejelenti, hogy a valutareform tárgyában rendelkezéseket terjeszt elő, mert egészséges valuta

nélkül új adókat nem lehet kibocsájtani. A szónok kijelenti, hogy a kamara a kormányjavaslatokat hosszas átdolgozás után bizonyára elfogadja. Beszéde után Locheur a miniszterelnök és számos baloldali képviselő üdvözölte. Hét órakor Painlevé miniszterelnök szólalt fel. Kijelentette, hogy a pillanat komolyságának és a javaslat jelentőségének teljes tudatában van. Ha a kamara ezeket a javaslatokat veszélyesnek tartja, akkor utasítsa el, de azt hiszi, még nagyobb veszélyt rejtene magában, ha a kamara semmiféle megegyezésre nem juthatna. Mi mindnyájan — folytatta Painlevé — a kis takarékoskodókkal érzünk, de rajtuk sokkal inkább segítünk, ha kamatképpen két és fél frank szanált pénzt adunk, mintha bizonytalan értékű három papirfrankot kapnának.

A bíróságot sértegette egy ügyvéd

Vizsgálat indult meg dr. Popovics Sztevan zsabylai ügyvéd ellen

A zsabylai Szarajlics-féle vendéglőben ez év április 2-án kinos incidens történt dr. Popovics Sztevan zsabylai ügyvéd és Vujkov Vasza dr. zsabylai járásbíró, továbbá dr. Drocsanszki között. Ez utóbbi kettő nagyobb társasággal együtt ült a vendéglőben, amikor bejött dr. Popovics Sztevan és a legdurvább módon sértegetni kezdte Vujkov járásbíró és dr. Drocsanszki ügyvédet, azért, mert egy 400 dináros tartozása fedezésére lefoglalták írógép-

pét. Popovics Sztevan dr. azonban nem elégedett meg a jelenlevők sértegetéseivel, hanem megsértette az egész zsabylai járásbíróságot.

A zsabylai bírói kar emiatt feljelentette a novisadi ügyészségen dr. Popovics Sztevánt, aki ellen a vizsgálóbíró el is rendelte a vizsgálatot. Dr. Popovics a vizsgálóbíró határozata ellen a vádtanácshoz felebbezett, de ez jóváhagyta a vizsgálat elrendeléséről szóló határozatot.

Zagrebben kirabolták a Beogradba induló személyvonatot

Zagrebből jelentik: Csütörtökön este a Zagrebből Beogradba induló személyvonat a zagrebi pályaudvartól alig pár száz méternyire fekvő Száva hídnál hirtelen megállott, mert a vonatvezető meghuzta a vészféket és segítségért kiáltott.

A nyílt pályán álló vonatonál a vonatvezető és a csomagokat kezelő kalauz megállapították, hogy a vonat végéhez csatolt négy teherkocsi fel van törve, a pálya pedig Zagreb állomástól a hidig kiszórt csomagokkal van elárasztva. Tekintettel arra, hogy ezekben a kocsikban csupa gyorsáru, tehát a legdrágább kereskedelmi cikkek voltak elhelyezve és hogy a

kocsik ajtajai fel voltak törve, könnyen meg volt állapítható, hogy rablótámadás történt, amelynek kicsi hijján áldozatul esett a vonathoz utolsónak bekapcsolt és készpénzzel bőven ellátott póstakocsi is.

A betörést, illetve a vonat ellen intézett rablótámadást úgy vették észre, hogy az egyik gyorsáruval rakott kocsi kidobott láda az utolsó kocsi egyik alá esett és ezért ez a kocsi kisiklott és megállította az utána következő vagonokat is.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg, egyelőre azonban semmiféle pozitív adatra nem bukkant.

Német fajvédő gyűlés 600 sebesülttel

Mi a különbség Lenin és Hittler között

Berlinből jelentik: Schemnitzben az ultranacionalisták gyűlésén véres összejövetel támadt a szocialisták, kommunisták és a fajvédők között. Egyik szónok Lenint és Hittlert hasonlította össze s ebből támadt nézeteltérés azt eredményezte, hogy körülbelül 600 sebe-

sültet szállítottak el a mentők, akik között mindegyik párt bőven megtalálta a maga képviselőit és nagyon sokan voltak olyanok is, akik könnyebb sérüléseikkel a betört ablakon át menekültek.

*

158 ágyulövés — 135 halott

Sarrail beszámolója a sziria kudarcáról

Párisból jelentik: Sarrail tábornok ma a külügyi és hadügyi bizottság együttes ülésén beszámolt a sziriai helyzetről. A vot francia főbiztos jelentésében részletesen kitért a druzok felkelésének okaira, maj Damaszkusz lövetését próbálta igazolni. A városra a első napon nyolc, a második napon százötven ágyulövést adott le. A házak romjai alatt százharminc halottat találtak. Beszámolója további során a tábornok igyekezett a sziriai eseményekért a felelősséget egyes angol ügynökök ízelmeire

hárítani, amivel szemben kiemelte az angol kormány korrek magatartását. A szovjetpropaganda is sokban hozzájárult szinte ahhoz, hogy a dolgok idáig jutottak. Nézete szerint harmincezer emberre van szükség, hogy Szíriában helyreállítsák a rendet és a francia uralom tekintélyét.

Hirdessen a Délbácskában

KISEBBSÉGEK

(—) **Ahol csak államnyelven jajgatnak a betegek.** Kolozsvárról jelentik: A román kisebbségeket már megfosztották anyanyelvüktől az iskolákban, a hatóságok előtt politikai jogukat is alaposan megnyirbálták a választási névjegyzékek összeállításánál, most pedig az egészségügyi hatóságok azt is megakarják akadályozni, hogy a beteg emberek anyanyelvükön kérhessenek orvosi segítséget.

A furcsa és nagy nemzetiségi türelmetlenséget eláruló rendeletnek ez a része így hangzik:

„A referátus tudomást szerzett arról, hogy a román kórorvosok a rendelőkükben, amely egyúttal hivatalos helyiség is, a legszívesebben magyarul, németül és „héberül“ beszélnek betegekkel, de nem használják annak az államnak a nyelvét, amely őket eltartja.

Kifogásoljuk azt is, hogy a kórorvosok nem pártolják eléggé érdeme szerint a román kultúrát, sőt lenézik azt az államot, amelynek hivatalos közegei. Kiténik ez abból is, hogy nem fizetnek elő egyetlen egy román napilapra, vagy folyóíratra sem, s nem olvasnak román könyveket.

Felhívjuk — szól tovább a rendelet — a kórorvosokat, hogy legalább egy napilapra és folyóíratra fizessenek elő.”

Ehhez nem kell tovább kommentár.

(—) **Közös munka a kisebbségekkel.** Brassóbol jelentik: Goldis László volt igazságügyminiszter, a román Nemzeti Párt egyik vezetőpolitikusa a napokban hosszabb beszédet tartott egy községeben. Beszédében kitért a kisebbségi kérdésre is és többek között a következőket mondotta:

— A Nemzeti Párt respektálja a kisebbségek jogait és nem kíván semmi tekintetben különbséget tenni az állampolgárok között. Ajánlatos volna, hogy a kisebbségek együtt dolgozzanak az ellenzékkel, amely rendet akar és azt akarja, hogy a közös haza egyképpen adjon kenyeret mindenkinek. Ha az együttműködést lehetővé teszik, nem lesz mód arra, hogy egy ország határain belül egyik nép kizsákmányolja a másikat.

(—) **Megszűnik a magyar cégtáblák adója Romániában.** Kolozsvárról jelentik: A város tanácsa által a magyar cégtáblákra kivetett évi 6000 lej adót több kereskedő megfélebbezte a belügyminiszterhez, amely most hozta meg a döntését.

A miniszteri döntés kimondja, hogy a magyar nyelv nem tekinthető idegen nyelvnek és így a magyar felírású cégtáblák nem adózathatók meg.

Ezzel szemben a városi tanács azokhoz a kereskedőkhöz, akik nem felebbezték, újabb számlákat küldött ki és a haterzej adót követelte. A kereskedők elhatározták, hogy a miniszteri döntés alapjára helyezkedve, nem fizetnek és a városi tanács újabb kísérleteinek sem fognak engedni.

() **Kisebbségek kulturális önkormányzata Esztorozszágban.** Revalból jelentik: Esztorozszág törvényhozása volt az első, amely saját elhatározásából adta meg a kulturális autonómiát kisebbségeinek olyan módon, hogy kulturális ügyeit minden kisebbség önkormányzatilag intézi saját szervei és intézményei által, ezek fölött szabadon rendelkezik és határoz az állam a közjövödelmekből e célra rendelkezésre bocsátott anyagi eszközök felhasználása felett. A törvény meghozatala óta most történt ebben a kérdésben az első nagyjelentőségű lépés, amennyiben, mint Revalból jelentik, az esztorozsági német kulturatanács most ült össze első ízben.

Az ünnepélyes aktusra megjelentek az esztorozsági kormány képviselői és üdvözölték a kulturatanácsot első összejövésének alkalmából. Einnund belügyminiszter kijelentette, hogy a kulturális autonómiától a legkedvezőbb eredményeket várja az államélet fejlődésére. Birk külügyminiszter a kulturautonómiát a nemzetek megértésének és az európai békének eszközéül mondotta. Az ünnepélyes első ülésre más or-

szágok kisebbségei is elküldötték távirati üdvözléseiket.

A Kulturatanács egyhangulag kimondotta megalakulását, ezt tudatják a kormánnyal és a legközelebbi ülésen a szükséges önkormányzati apparátus megalkotása után megindul az egész vonalon az esztorozsági német kisebbség kulturális önkormányzata. A törvény némely hézagait még ki kell tölteni, de ezt a kormány kétségtelen legjobb szándékai mellett meg fogja tenni. Az esztorozsági német kisebbség körében rendületlen a meggyőződés, hogy a német nép ereje étellel fogja megtölteni a kulturautonómiája számára az államhatalom által megvont

jogi kereteket s összetartó, önfegyelmző és szervező ereje a téren is megtermi a kellő sikereit.

Az esztorozsági német kulturautonómiában valóban olyan példa áll előttünk a kisebbségi kérdés egy jelentékeny részének megoldására, amelyet minden államnak, ahol kisebbségek vannak, komoly figyelemre méltatni és utánozni kellene. Hogy ez a kulturautonómia az államra nem lehet veszedelmes, sőt a kisebbségek megnyugtatója s az új állami életbe való mindenirányú bekapcsolása szempontjából óriási fontossága, eziránt az esztorozsági példa után nem lehet kétség.

Bajban van a cseh kormány

Hlinkák nem lépnek be a kormányba

Prága, november 20. A koalíciós pártok a választásokból nem kerültek ki annyira megerősödve, mint ezt remélték. Ezért újabb szövetségeket keresnek, először Hlinka hallani sem akar a szövetségről, amit következő nyilatkozata is igazol: Azelőtt tizenegy mandátumunk volt, most huszonnégy mandátummal fogunk rendelkezni. Programunk továbbra is az, hogy küzdjünk a teljes autonómiáért. A szlovák vidék a szlovákságé. Teljes autonómiát kívánunk a közigazgatásban, az igazságszolgáltatásban és az iskolai oktatásban. A cseh hivatalnokok helyett szlovák hivatalnokokat akarunk, mert elegendő számban vannak hivatalnokaink. Mindaddig, amíg autonómiát nem kapunk, a csehekkel semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozhatunk és minden együttműködést visszautasítunk, adott esetben a németekkel együtt lépünk ellenzékbe. Egyébként a választások során Szlovenszkóban igen sok német szavazott ránk, kivéve a protestánsokat.

A csehszlovákiai választások alkalmával a legnagyobb veszteség a cseh szociáldemokrata pártot érte. A cseh szociáldemokrata munkás-

ság végrehajtóbizottsága két kiáltványt bocsátott ki, amelyek közül az első választások eredményével és a párt helyzetével foglalkozik. Ez a többek között a következőket mondja: A szociáldemokrata munkásság helyzete a maga egészében politikailag meggyengült. A párt huszonnöt mandátumot veszített, ezek közül tizenhatot a tőtföldön. A pártnak mindég szem előtt kell tartani, hogy a legerősebb párt most a kommunista párt, amelyre a munkás osztályok sorsáért, a legnagyobb felelőség hárul. A másik kiáltvány a párt további magatartásával foglalkozik. A végrehajtó bizottságnak nincs az ellen kifogása, ha a párt képviselői résztvesznek az új többséget előkészítő munkálatokban és beleegyeznek abba, hogy a párt a jövőben kormányban, de csak úgy, ha szilárd és vezető szerepre méltó program jön létre, — helyet foglaljon. A végrehajtóbizottság minimumnak tartja a választási programban levő gazdasági és szociális problémák megvalósítását. A párt ragaszkodik az egyház és állam szétválasztásához és e kérdés rendezésében a jövőben kormány nem klerikális pártjával együtt óhajt működni.

Támadás a szakszervezetek ellen a magyar nemzetgyűlésen

Ismét az októberi forradalom — A magyar diplomácia hibái

Budapest nov. 20. A nemzetgyűlés mai ülését féltizenegykor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. A költségvetés vitájában ma Szakács Andor szólalt fel elsőnek. Az októberi összeomlásról beszél és azt kérdezi, hogy a súlyos fejlemények láttára miért nem lépett sorompóba Tisza István. De ha akciót kezdett volna is, sem ő, sem más a katasztrófát elhárítani nem tudta volna. Az akkori sajtó destruktív cikkeiért a cenzura felelős, mert átengedte az izgató közleményeket. Nem fogadja el Konrád és Arz tábornokoknak azt az állítást, hogy a magyar ellenzéknek és a függetlenségi pártnak az a sürgetése idézte elő a katasztrófát, hogy a magyar katonákat azonnal hozzák vissza a magyar határra. Károlyit későn nevezték ki miniszterelnökké úgy, hogy ő sem tudta megakadályozni az eseményeket. A nemzeti tanács fontos szolgálatot tett, hiba volt, hogy a polgárok nem támogatták eléggé a nemzeti tanácsot. Majd Vicziánnal vitázik a szakszervezetek kérdéséről. A kormány működésében nem lát demokratikus tendenciát, azért nem fogadja el a javaslatot.

Gál Gaszton szólal fel ezután. A költségvetést elfogadja. Szakács Andor megkísérelte a forradalom mentegetését. Kijelenti, hogy a forradalmat sem jobb, sem bal oldalról nem szeretni, mert csak egy elvet ismer, a törvények tiszteltét. Ma nem lát alkalmasabb tényezőket és akik a kormányzatot átvehetnék és akikben az ország is megbizna. Három év előtt azért lépett ki a kormánypartból, mert tudta, hogy az ország nem bírja el az adóterheket. És ez be is következett. A mezőgazdaságra óriási terhek nehezednek. A mezőgazdasági termékek ára ennel következtében óriási mértékben zuhan lefelé. Ma már ott állunk, hogy a rozs kilója kézer korona, ami megfelel három skatulya gyufa értékének. Éles szavakkal kel ki azok ellet, akik a földreformot agitációs célokra hasz-

nálják. Azután a közszabadságról szól. Ha a közszabadságot ideális szempontból vizsgáljuk, meg kell állapítani, hogy ezt nem találja meg a szakszervezeteknél. Hogy a szociáldemokraták kívánságának eleget tegyenek, azt ajánlja, hogy vegyék elő azokat az intézkedéseket, amelyeket akkor használtak, amikor ők voltak uralmon. A szociáldemokratáknál az a helyzet, hogy ha a munkás nem lép be a szakszervezetbe, akkor ki lehet zárni az összes munkahelyről és akkor éhen is halhat. Kényszerrel sorozzák a munkásokat a szakszervezetekbe. A kormányzatnak ennél a kérdésnél hallgatólagosan helyeselni nem szabad. Ha az egyesülési jog terén a törvényes alapra helyezkedünk, akkor az ilyen kényszeresegységet nem szabad helyeselni. Majd a külpolitikára tér át. Megállapítja, hogy a magyar kormány vatikáni képviselője nem áll feladata magaslatán, mert a közelmúltban egy külföldi bizottság elhatározta, hogy Romániába utazik az ottani kisebbségi egyházi elnyomatások megvizsgálására. Ezt az utazást a vatikánból hiúsították meg, tehát az ottani román képviselő jobban látja el feladatát. Éles szavakkal bírálja a trianoni szerződést garantáló nagyhatalmak szerepét, mert azok mindig ott vannak, amikor Magyarország teljesítményét kell számon kérni, de hiányoznak olyankor, amikor Magyarországot ért sérelmeket kellene orvosolni.

A Németországhoz való orientálódás szükségességét hangoztatja. A költségvetést nem fogadja el.

Pakots József ugyancsak a kisebbségi kérdésekkel foglalkozik. A belpolitikai helyzetről szólva, a középosztály nyomorúságát ismerteti. A költségvetésnek az a nagy hibája, hogy nem tartja szem előtt a szociális kérdéseket. Tul soknak találja az államtitkári és helyettes államtitkári állások költségeit. Minthogy a kormány politikájával nem ért egyet, a költségvetést nem fogadja el.

Jászai Samu hosszasan foglalkozik azokkal a vádakkal, amelyekkel a vita szónokai a szakszervezetek működését illették. Hibának tartja, hogy Magyarországon 5-6 miniszteriumban vannak elosztva a szociális kérdések, egy helyen összpontosítva nagyobb eredményt tudna elérni. A munkásvédelmi törvény kifejlesztését követeli. A javaslatot nem fogadja el. A feliratkozott szónokok nincsenek jelen, az elnök a vitát befejezettek jelenti ki. Ezzel a köötségetes általános vitája befejezést nyert. Az elnök napirendi indítványa szerint a legközelebbi ülés kedden délelőtt tizenegy órakor ül össze és ezzel a mai ülést este hat órakor befejezték.

Négyezerméteres alagutal kötök össze Erdélyt a román királysággal

Nyolcezer munkás dolgozik az építkezésnél

Brassóbol jelentik: Tudvalevő, hogy az erdélyi vasuthálózat Budapest felé gravitál. A románok most meg akarják változtatni ezt a helyzetet és gígászi arányu építésekbe kezdtek. Ennek a munkának első fejezete annak a duplavágányu vonalnak kiépítése, amely Brassóbol kiindulva a regáti Nehojasi állomásig fog futni és Galac felé vezet Erdély forgalmát és e vonal kedvéért a bodzai szorosnál négyezer méteres alagutal török át a Kárpátok bércefalát.

Az építkezés természetesen sok milliárdba kerül. A román közlekedési szakemberek terve szerint, ha a modern technika minden eszközevel megépített új vonal készen lesz, nyolcvan kilométer hosszúságban török át a bodzai vízváltást. Brassóbol kiindulva a regáti Nehojasi husz alaguton halad át és a két ország rész közötti közlekedést nagymértékben megkönnyíti. Az új vonal Brassóbol Gyergyószentmiklós felé halad, azután Prázmáron át Keresztvár fölött, a bodzai szoroson keresztül Nehojasnál kapcsolódik a régi vonalba, amely Buzem keresztül Galac felé vezet, Romániának legfontosabb kereskedelmi gőcpontja felé. Az építés alatt álló vonalon nyolcezer munkás dolgozik. A munkások rögtönzött, földbeásott barakkfalvakban laknak. A Keresztvár melletti kőbánya termeli ki az alagut építéséhez szükséges kőanyagot. Itt ezer munkás dolgozik. Az anyagot külön motorvasut szállítja fel az építkezések helyére. Az alagut közelében egész kis város keletkezett, hatalmas épületek irodákkal, gépházakkal, vízműekkel, villanyteleppel és barakkalakásokkal. A furógép már másfél kilométer mélységben működik.

Ez lesz Románia leghosszabb alagutja; az erdélyi lövészi alagut, amely eddig a leghosszabb volt, csak 1222 méter. Érdekes, hogy az alagutat egy francia, a vasutat egy román cég építi, míg a munkálatok technikai vezetője egy német főmérnök.

Olvassa a Délbácskát!

Borzalmas ciklon Délindában. Párisból jelentik: Mint a Journálnak Londonból jelentik Délindában heves ciklon dühöng, amelynek mintegy ezer emberélet esett áldozatul. Az anyagi kárt egymillió font sterlingre becsülik.

Mussolini félti életét. Londonból jelentik: Még nem biztos, hogy Londonba jön-e Mussolini, a locarnói szerződés aláírására, mert az itteni hatóságoktól teljesíthetetlen feltételeket kíván, a saját személyének biztonságára nézve. A londoni olasz nagykövet utján engedelmet kért és kapott arra, hogy olasz külügyi rendőrtisztviselők előzetesen vizsgálatot folytassanak a londoni olasz kolóniában, hogy nem fenyegeti-e Mussolini életét veszedelem. Az olasz titkosrendőrök egész raja érkezett Londonba és angol detektívekkel együtt bejárák azokat a házakat, ahol olasz állampolgárok laknak és mindenegyes állampolgárt igazoltatnak annak bizonyítására, hogy nem fascista ellenesek. Így most az olasz külügyi hivatal jelentéséről függ, hogy Londonba jön-e Mussolini.

Milyen célra ad Amerika kölcsönt?

Csak az ipar és kereskedelem fejlesztésére ad kölcsönt

New York, november 20. Coolidge elnök a new-yorki kereskedelmi kamarában tartott beszédében a következőket mondotta: Ha az általunk nyújtott kölcsönöket a külföldön az ipar és kereskedelem fejlesztésére használják fel, ugy ezek a kölcsönök gyarapítják a külföld fogyasztóképességét, ami saját kereskedelmünknek nyilvánvalóan javára szolgál. Ha azonban ezeket a kölcsönöket improduktív módon használják fel, mint például nagy katonai beruházásokra, vagy községi kiadások fedezésére, akkor azokat nem használják fel hasznosan és nem érdemlik meg a pártfogást. Amidőn Ausztriában elhatározták, hogy az államháztartást rendbehozzák, rendelkezésükre bocsátottuk a szükségesnek mutakozó hitel egy részét. Amidőn

Németország azon fáradozott, hogy egészséges pénzügyi viszonyokat teremtsen, az ehhez szükséges arany kölcsön jegyzésében ismét rendkívül jelentékeny mértékben vettünk részt. Enélkül a reparációs terv csufos kudarcra vezetett volna. A mi garanciánk hozzásegítette Nagybritániát ahhoz, hogy visszatérjen az aranyvalutára. Ami Franciaországot, Olaszországot, Belgiumot, Csehországot és a többi országokat illeti, ugyancsak bebizonyítottuk, hogy mindenkor hajlandók vagyunk segédkezet nyújtani. Akár elismerik ezt Európában, akár hálásan fogadják azt akár nem, annyi bizonyos, hogy nagy szolgálatot tettünk annak a problémának előre vitelében, amelynek az a célja, hogy a népeket visszavezessük az alkotó munka útjára.

AZ OCHRIDAI KERÜLETI FŐNÖK RÉMREGÉNYE

„Vegyétek meg a saját fejeteket“

Az elrabolt kerületi főnök visszaemlékezései — Pénzt, vagy életet! — „Nagyon buta polgármester vagy te barátom“ — Alku a rablóbanda vezérével

Hetekkel ezelőtt a „Délbácska“ és részletesen jelentette, hogy a kacsákok elrabolták Blázsics Milán ochridai kerületi főnököt, akit csak a kormány rendkívül erélyes fellépésére bocsájtottak szabadon akkor, amikor a követelt váltságdíjat az albán kormány kifizette a kacsákoknak. Az azóta szkopjei polgármesterré kinevezett Blázsics Milán most sorozatos cikkekben ismerteti a tiznapos kaland viszontagságait. A „Politikában“ megjelenő cikkeket a megjelenés sorrendjében mi is ismertetni fogjuk olvasóinkkal. Blázsics első cikkében megádatatásukat és elhurcolásukat beszéli el. A cikket itt adjuk:

Kacsáktámadás az ochridai országuton

Debárból Ochrid felé délután öt órakor indultunk utnak Milosevics Dragomir esperes és Décius Joca sofför társaságában. Abban a pillanatban, amikor a motort begyújtottuk, Arno Muhamed csendőrlépett hozzánk azzal a kéréssel, hogy vegyük fel az autóra és szállítsuk Velestéig. A kérést teljesítettük és ezzel elindultunk. Egy óra mulva sziklás vidékre érkezünk. Egyszer hangos kiáltásokra lettünk figyelmesek.

— Sztoj! Sztoj! kiáltottak ismeretlen egyének. Ugyanabban a pillanatban öt lövés dördült el. Az egyik lövés a motort érte, amely leállott. A jelenet talán tiz másodpercig tartott. Még magunkhoz se térünk, amikor már meghorhantak bennünket.

A védekezés lehetetlen volt, mert mindegyikünkre egy-egy puskacső meredt. A csendőrlépett már halott volt.

A szerencsétlen ember akkor kapta a halálos lövést, amikor fegyverrel a kezében kihajolt a kocsiból, hogy a hangok eredete után kutasson. Néhány lépésnyi távolságból lötték le. Az első pillanatban azt hittem, hogy szimulál, hogy alkalmas percben felvehesse a harcot a kacsákokkal, de hamarosan meg kellett győződnöm a szomorú valóságról. Szerencsétlenségemre revolverem a börtökben maradt és így védekezésre nem is gondolhattam. Meggyőződésem azonban, hogy

ellentétlenség esetén a kacsákok valamennyiünket legyilkoltak volna.

Tehát fogságba estünk. A kacsákok megkötöztek bennünket. Egy egész éjszakán áttartó gyaloglás után másnap reggel egy erdei tisztáson állapodtunk meg. A kacsákok vezetőjének az volt az első teendője, hogy a

váltásdíj

kérdésében tárgyalásba bocsájtkozzék velünk.

— Vegyétek meg saját fejeteket, — mondotta a banda vezére. Az összeg, amit követelt, nagy volt. Mindenesetre többre becsülte fejünket, mint jömagunk. A tárgyalást a kacsáklőnök ezekkel a szavakkal vezette be:

— Bizonyára tudjátok, hogy miért hoztunk ide titeket?

Szerény ellenvetésémre, hogy nem tudjuk, a kacsák így felelt:

— Pénzt, vagy életet!

Első követelése az volt, hogy kétezer Napoleon aranyon váltsuk meg szabadságunkat és azonnal írjunk hozzátartozóinknak, hogy a pénzt küldjék el. Elvben elfogadtuk előterjesztését, de csak háromszáz aranyat ígértünk. Megmagyaráztuk neki, hogy szegény emberek vagyunk, akik fizetésből élünk, s az államtól a háboru kezdete óta összesen nem kaptunk több fizetést, mint hétszáz aranyat. Kétezer aranyunk akkor sem lehetne, ha közbe nem tartottuk volna el családukat, nem ettünk és nem ruházkodtunk volna.

— Nagyon furcsának találom, — mondta a banda vezetője — hogy nincs hat, hétezer dinár, amikor hat éve már, hogy kerületi főnök vagy.

Megmagyaráztam neki, hogy ilyen nagy összeggel csak akkor rendelkezhetnék, ha becsutelen uton jutottam volna hozzá.

— Nagyon buta polgármester vagy te barátom — mondotta a „főnök“ — ha még ennyi pénzt se tudtál összeharácsolni. De, hogy megmutassam, mennyire nagylelkű vagyok, leszállítom igényeimet 1500 aranyra. Ha nektek nincs pénzetek, fizessen az állam. Ha nem kapom meg a pénzt, nem maradtok életben. Irjátok azonnal levelet, mert különben még az éjjel lenyisszantom a fejeteket!

A tárgyalások ezzel a biztató ígérettel befejeződtek. A leveleket megirtuk, de csak később tudtuk meg, hogy azokat nem továbbították a címzeteknek.

Annyit mégis megtudtunk, hogy fejünk mennyit érnek a kacsákok emberpiacán...

(Folytatjuk)

Uj lengyel kormány

Varsó, november 20. Csütörtökön a kormányválság különböző fordulatokon ment át, míg végre késő éjjel sikerült a nehézséget elsimítani. Hajnali öt órakor a diéta három vezető pártja végül is megegyezett egymással. Skrzynski a köztársaság elnökéhez ment és bejelentette az eredményt, mire megbízást kapott, hogy parlamenti koalíciós alapon kormányt alakítson.

Eladó telek

a Ljubljanska ulica 26. szám alatt 15 méteres utcai fronttal. Közelebbit:

A Kereskedelmi és Iparbanknál

Kralja Alexandra ulica 14.
2326-1-3

HIREK

1925. November 21. Szombat

Római katolikus: *B. A. bemut. Protesztáns: Olivér. Gör.-keleti: Mihály arkangyal.* A nap kel reggel 7 óra 12 perckor, nyugszik 4 óra 18 perckor. A hold kel 12 óra 2 perckor, nyugszik 9 óra 44 perckor. Nemzeti Színház: Az örvény (bemutató előadás) Apolló mozi: A tiz parancsolat.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban télies és borus idő marad. A szelek a tengerparton továbbra is 10 méter erősségűek lesznek és északi irányúak lesznek az ország északi részeiben is. A felhőzet és köd általános lesz s csak a mi vidékünkön fog némileg kiderülni. A hőmérséklet továbbra is 2-3 fokkal fog süllyedni és a Száva mentén 5 fok lesz a fagypontra.

A jövedelem és vagyonadó bevallásának határideje. A novisadi tartományi pénzügyigazgatóság közli: A pénzügyminiszter új határidőt tűzött ki az 1925. évi jövedelem- és vagyonadó bejelentésére, azok részére, akik eddig még nem tettek eleget kötelezettségüknek. Az új határidő 1925. december 15., aki eddig a határnapig nem adja be jövedelem és vagyonadó vallomását, annak bírságot kell fizetni.

Krnjević államtitkár megtekintette a venéci gyermek üdülő-telepet. Krnjević Juraj dr. népjóléti államtitkár tegnap dr. Markovics Lázár novisadi egészségügyi inspektor kíséretében megtekintette a Venácón épülő új gyermek üdülő-telepet. A telep már teljesen elkészült, mindössze a villanyvillágítást kell még bevezetni. Az áramot a vrtniki villanytelep fogja szolgáltatni. Az új üdülő-telepet december elején már meg is nyitják.

A képesített kőműves és ácseszmerek országos testülete november 21-én szombaton este 6 órakor választmányi ülést tart Novisadon a Pletikosics-féle helyiségben, amelyre Avramovics Milos, Pál Illés, Fehérvári Illés, Butor Antal, Mészáros Mihály, Pál József, Avramovics Ilija, Fülöp János, Schmidt Jakab, Ókrész András, Pekló Béla, Szász Imre, Sereg Kálmán, Maca János, Peikert Viktor, Peikert Károly urak meghívotnak. A titkárság.

Kosárfonó szövetkezet Martonoson. A legkiválóbb kosárfonó szövetkezetek egyike ismét talpra állt. A háború utáni nehéz viszonyok tették lehetetlenné működését a martonosi kosárfonó szövetkezetnek, amely csak gyümölcs és fedőszállítókosarakból évente egy milliónyinál többet gyártott. Modern gépekkel van felszerelve s így a legdiszesebb szoba- és kerti butorokat, valamint minden szakmájába vágó tárgyat tud előállítani. Aki szükségletét direkt tőlük szerzi be a közvetítő kikerülésével, a legolcsóbb beszerzési forrásra talál.

Új rádióállomás Németországban. Berlinből jelentik: A birodalmi és állami hatóságok, valamint a sajtó képviselői tegnap tekintették meg a königswusterhauseni rádióállomást és különösen az épp ma elkészült 230 méter szikratáviró tornyot. A torony súlya pontosan a tízedrészre az Eiffel torony súlyának, vagyis hétszáz a hétezerrel szemben. A költségek az Eiffel torony költségeinek hét százalékát teszik. A tornyon, amelyen még ötven métert építenek és ezzel eléri az Eiffel torony magasságát, antennahordozót és a legmagasabb részére antennát szerelnek fel.

A Beltéri Kath. Kőr f. hó 25-én, szerdán este műsoros táncestélyt rendez, melyre a kőr tagjait ezuton hívja meg a Rendezőség.

Igaz-e, hogy D'Anunzio ferenc-rendi lett? Annak idején ismételtelen közölték a lapok azt az első pillanatra fantasztikus hírt, hogy D'Anunzio a Ferenc-rendbe lépett s kolostorba vonult. A valóság az, hogy D'Anunzio egyéb fantasztikus hajlamai mellett néhány rajongó hölgytisztelőjével együtt egy kastélyban lakik, ahol költői hajlamainak megfelelően bizonyos a Szent Ferenc-rendre emlékeztető külső szokásokat hozott be. Így pld. a kastély folyosóján nagy táblákat állított fel „Silentium” felirással. Asszisi Szent Ferencnek nagy tisztelője, az bizonyos, de egyébként igen messze áll Szent Ferenc szellemétől, még inkább a Szent Ferenc-rendtől. A nép a nála lakó hölgyrajongóit gúnyosan „Klarisszoknak” csufolja. D'Anunzio szerzetelépése tehát épen olyan mese, mint a Rasputin-féle, aki szintén sohasem volt szerzetes, de annyiszor hazudtak róla egyes lapok, míg végre okos emberek is elhitték.

Wagner-étteremben ma, szombat este disznótoros vacsora.

Görög vádák Bulgária ellen. Szófiából jelentik: A bolgár távirati iroda a következőket írja: Az athéni távirati iroda egy idő óta minden bűncselekményt, amelyet görög területen követnek el, az úgynevezett bolgár komitácikra igyekszik áthárítani. A napokban például bolgár komitácik művének mondották azt a bombamerényletet, amely Lerine egyik kávéházában történt. Ez a helység azonban háromszázkilométernyire esik a bolgár határtól, ami kizárja azt, hogy a merényletből bármilyen vádat lehessen kovácsolni Bulgária ellen.

Sarrail tábornok a hit hirdetőket küldi a vérfürdőbe. A francia keresztény sajtót élénken foglalkoztatja az a leleplezés, amelyet a frontharcos francia papok egyesülete vitt a nyilvánosság elé. Az egyesület egyik vezető tagja, abbé Picard azt a vádat emeli Sarrail tábornok ellen, hogy mint fanatikus szabaddóműves, ahol csak lehet, fegyverbe szolgált katolikus hit hirdetőket küldött a druzok ellen a legveszélyeztetettebb helyekre, sőt megbízható tanuságok szerint bizalmas felszólítást küldött az ezredparancsnokokhoz, hogy lehetőleg a misszionáriusokat használják fel ott, ahol a legnagyobb kilátás van a véromlásra. Picard abbé vádját igazolja az a tény, hogy a Sueida-erőd felmentésében reménytelen kísérletében 68 katolikus hit hirdetőt vezényeltetett a tűzbe, akik ez alkalommal súlyos veszteségeket szenvedtek. Sarrail tábornok közismert szabaddóműves értekezlete mellett a közvélemény nem kételkedhet benne, hogy a tábornokot csakugyan nem a közügy, hanem a vallásgyűlölet vezette a hit hirdetőikkel szemben a modern Uriás szerepére.

Wagner-étteremben ma, szombat este disznótoros vacsora.

A női divat és nagyanyáink. Münchenben nemrég egy katolikus nőegylet elnöknője talpraesett beszédben ostromozta a nők önállóságot, melynek a divat minden megtevélyését szolgálja utánozzák. Többi között ezt a mondatot hangoztatta: „Nagyanyáink mikor ágyba feküdtek, akkor is tisztességesebben voltak felöltözve, mint ahogy most a nők az uccára kilépnek.”

Az orosz nemegyesült egyház behódolt a szovjetnek. Az Osservatore Romano szerint az orosz nemegyesült egyház főpapjai nemrég Moszkvában zsinatot tartottak, amelyen 380 delegátus vett részt az összes ortodox egyházmegye képviselőiben. A Tychon pátriárkához hűen maradt főpapok kisebbségbe jutottak s az úgynevezett „eleven egyház” hívei kerültek túlsúlyba. Ehez az irányhoz ma 200 püspök és 67.000 pap és diakonus tartozik. Vezetőjük a moszkvai metropolita Wedeschi Sándor. Ez a párt hajlandó a szovjettel megegyezni s viszont a szovjetkormány is hajlandó békében hagyni őket. Viszont a kisebbséget s főleg a katolikus egyházat a szovjethatóságok változtatlan, véres kiméletlenséggel üldözik.

A detektívregények írója hitehagyott katolikus. Angol lapok közlik, hogy Conan Doyle, a detektívregények ismert írója, aki regényeivel rengeteg ifjú képzeletét mérgezte meg s szoktatta hozzá a legleleményesebb bűntettek gondolatköréhez, — hitehagyott katolikus. Vallásellenes gyűlöletének egyik legjelegzetesebb kifakadása az a mondás: „Nekem semmiféle vallásom nincs és nem is kell. Az összes keleti eredetű vallások között pedig nekem legantipatikusabb a keresztény. Legfőleg még a mohamedanizmust véve ki”. A filmvilág habbitüijét érdekelni fogja, hogy Mary Pickford, az ismert filmdiva, valami házassági elválási ügyből kifolyólag szintén hitehagyott katolikus, akit ép emiatt Amerikában a katolikusok bojkotálnak. A kis Coogan-fiu viszont katolikus. Ellenben a kómikus Chaplain zsidó, akinek egész hatalmas filmgyárai vannak és sokszoros milliomos. Az annyira felkapott angol író: Wells voltaképp nem történetíró, mint aminek kiadja magát (a történések nem ismerik el magacsínálta történeti rendszereit tudományos rendszereknek) hanem szociállista agitátor, aki a történelmet is csak pártcélokra akarja gyümölcsötteni.

Hat ikret szült. Madridból jelentik: Anna Gallardo marballi lakos megdöntött minden eddigi rekordot. A harminckétéves asszonynak tegnap hat egészséges gyermeke született. Három közülük fiú, három leány. Az anyának, akiről ma egész Spanyolország beszél, eddig nem volt gyermeke. Az orvosok szerint minden percben várható az anya halála.

Wagner-étteremben ma, szombat este disznótoros vacsora.

(x) Ezer pár férfi és női bélelt bőrkétyű kiadására, párja 85-100 dinár. Fuchs Györgynél Kralja Alexandra 13.

A németországi szociáldemokrácia évkönyve. A németországi szociáldemokraták, akik tudvalevőleg jelentékenyebben mérsékeltébbek mint az osztrákok vagy magyarok, ezidei évkönyvükben, mely nemrég jelent meg, megállapítják, hogy a májusi választásoknál a párt az összes érvényesen leadott szavazatoknak 20.5 százalékát szerezte meg. A párt ez évben 100 000 férfitagot veszített, viszont 5000 nőtagot nyert. A különböző birodalmi és tartományi területekben 1925. július elsején összesen 602 szociáldemokrata képviselő ült, a községi és kerületi törvényhozásokban pedig 45.488.

Az új régészettudományi intézet Rómában. Jelentették, hogy a pápa új keresztény régészettudományi intézetet akar létesíteni Rómában, melynek célja lesz azokat a fontos leleteket s keresztény őskori maradványokat tudományos vizsgálat tárgyává tenni, amelyeket Róma őskori emlékei, a katakombák, feliratok, festmények, faragványok, épületek oly pazar bőséggel vetnek a kutató elé. Hiszen még 20 éve sincs, hogy az egyik legfőbb lelőhelyet, Péter és Pál apostolok ideiglenes sírhelyét a Szent Sebestyén templom alatt kiásták. Vatikáni értesüléseink szerint az új „Istituto di Archeologia” a régi Szent Antal-kolostor helyére kerül, melyhez sok épület és kert is tartozik; itt fogják elhelyezni egyfelől a Keleti Intézetet (Istituto Orientale) az orosz szemináriummal együtt, másik felől a Lombard szemináriumot és az Archeológiai intézetet, melynek első igazgatója Kirsch prelatus, freiburgi egyetemi tanár lesz. Kiváló tudósokat fognak az egyes osztályok élére meghívni, mint Pio Franchi de Cavallieri; a könyvtár igazgatója a világhírű Profumo professzor lesz.

Vancák János fogházat változtat. Budapestről jelentik: Tegnap délután Vancák Jánost a gyűjtőfogház lakatosműhelyéből a rendőrség a Markó utcai fogházba szállította. Ennek okát nem lehet tudni. Nincs kizárva, hogy a büntetés hátralévő részét, már a Markó utcai fogházban tölti és a munka alól felmentik.

A TIZ PARANC SOLAT sikere páratlan!

Könyörüljete a marsallon

A marsall... Gyermekkoromban neki volt a legnagyobb tekintélye előttem, színes ruhájával, vállán aranyrojtokkal, marsalbottal a kezében olyan tiszteletet tudott parancsolni, mint senki más. Különben a hivatása is magával hozta, hogy minden gyerek bizonyos megilletődéssel tekintsen rá. Nem mindennap láthatuk, csak ünnepélyes alkalmakkor, ha valami gazdag polgár hunyta le örökre szeméit és a síró örökösök még a halál után sem feledkeztek meg a százezreket visszahagyónak emlékeiről. Ilyenkor ott állott fekete drapériával bevont kapuk előtt marsallbotjára támaszkodva, amely bizony nagyon sokszor visszatartott bennünket attól, hogy halottat nézzünk. Az ünnepélyes temetési meneteket is mindig ő nyitotta meg, most úgy vitte marsallbotját, mint a karmester a katonabandák előtt. Ez talán még inkább emelte tekintélyét.

A háboru alatt azonban már csak igen ritkán vette fel díszruháját, azután pedig egészen eltűnt. Azt hittem talán azért, mert most már nem olyan kegyeltesek az örökösök mint voltak gyermekkoromban és titokban sajnáltam is a marsallt, amiért már nem öltözhet díszbe. Most azonban meg kellett tudnom a szomorú valóságot, hogy nem az örökösökben van a hiba; a halottak marsallja négy év óta ágyban fekvő súlyos beteg. Ivák István, akit köznapin csak Neupauer Mirtosának, neveztek négy év óta fekszik szélütötten, magavál tehetlenül a Safarik-utca 18 számú házában levő nyomorúságos lakásában. A halottak marsalljának nincs betevő falata, nincs fája, amivel fűthetne és szélütött tagjait átjárja a november fagyos hidege. Mi kérjük most olvasóinkat, támogassák Ivák Istvánt, kis élelmiszerral, fával, szénnel segítsenek a halottak marsallján, aki már nem tud segíteni magán. Könyörüljenek meg rajta. (—)

— **Nagy hajókatasztrófia Középamerikában.** Havannából jelentik: A Ville des Gayes gőzös, amely több mint kétszáz munkást vitt egy cukorültetvény részére, elsüllyedt a tengerben. A munkások kis részét egy angol gőzösnek sikerült megmenteni. Guantanamóból két amerikai repülőgép ment a szerencsétlenség színhelyére, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik esetleg túlélték a hajótörést.

— **Koszoru az ellenfél sírjára.** Berlinből jelentik: Richthofen hadnagy, aki Bülke mellett a leghíresebb német hadipilóta volt, sírjára a tegnapi nap folyamán letett koszoruk között egy nagyobb koszoru van, amelynek gyászszalagján az egyik oldalon a következő felírás olvasható: Britisch and American Officers in Berlin. A gyászszalag másik oldalán a következő szavak vannak: Richthofen Manfrednak, ellenfelünknek, de éppugy bajtársunknak is. A többiek között a berlini cseh követ is koszorut tett a sírra.

— **Leégett egy francia arzenál.** Toulonból jelentik: Tegnapi este az arzenálban tűz támadt, amely rohamosan terjedt. Az egész tüzlőtség és katonaság résztvevett az oltásban. Minthogy a szél iránya következtében a tűz az egész várost veszélyeztette, éjjel tizenegy órakor riadót fújtak. A város mindenegyes házában megtették az óvintézkedéseket, hogy a tűz átharapódzását megakadályozzák. A hajnali órákig a tüzet nem sikerült eloltani.

— **Munkáskizárás Németországban.** Jaarbrückenből jelentik: Az építőiparosok munkaadó szövetkezete nyilatkozatot közöl, amely szerint Saarbrücken és vidékének valamennyi építőmunkását kizárják. Ezt az intézkedést azal okolják meg, hogy a szakszervezetek olyan bérkövetelést támasztottak, amelyet az építőipar nem bír el.

— **A milliárdos csavargó.** A kaliforniai San Diego egyik külvárosban a napokban egy rendőr igazolásra szólított fel egy rongyokba burkolt idősebb embert, aki egy padon aludt. A csavargót, aki nem tudta magát igazolni, a rendőr bekísérte a rendőrkapitányságra, ahol csakhamar letartóztatták és közveszélyes munkakerülés miatt nyolcnapos fogházbüntetésre ítélték. Az öreg csavargó másnap a börtönőrrel levelet küldött a fognáz igazgatójának, melyben a következőket írta: „Becsés tudomására ho-

zom, hogy Edwin Brown vagyok. Negyvenhárom gyáram, hatvankét házam és négy hatalmas földbirtokom van, amelyeknek értéke több mint negyven millió dollár. Miután a magánzárkában való tartózkodás nem mondható kellemes szórakozásnak, kérem, helyezzenek újból szabaddá és értesítsenek, ha óvadékot kell letétebe helyeznem”. A levél nem maradt hatás nélkül, mert az igazgató azonnal felkereste a csavargót magánzárkájában, őszinte sajnálkozását fejezte ki a kínos félreértés miatt és Edwin Brown, a koldusnak öltözött milliárdos csakhamar a fogházigazgató társaságában hagyta el a börtönt. Másnap azután a san diegoi városházán előkelő úr jelent meg. A külön milliárdos személyesen felkereste a polgármestert, hogy elmondja neki kalandját, amely egyuttal érdekes ünnep volt számára, mert éppen századszor tartóztatták le csavargás és munkakerülés miatt.

— **Pár pillanat alatt áttelegrafálják a képeket az oceánon.** Karlsruhe-ból jelentik: Régen folynak már a kísérletek arra, hogy lehet a szikratávíró utján irásokat és ábrázolásokat messze távolba, az oceánon át is küldeni. Karlsruhe-ban most leplezték le dr. Hertz Henrik, a híres német kutató szobrát s ez alkalommal dr. Schroedter, a Szikratávíró Társaság igazgatója, meglepő jelentést tett arról a haladásról, amit e téren újabban tettek. A tökéletesítés, amit a felfedező, dr. Karenus elért, főleg abban áll, hogy most már sokkal nagyobb gyorsasággal és az eddiginél sokkal olcsóbban lehet dolgozni. Pár másodperc alatt a táviratokat az eredeti kézírásához teljesen hasonló alakban el lehet juttatni a címzettnek, ami különösen állami és bünyügyi táviratoknál rendkívül fontos. Át lehet telegrafálni az üldözött arcképét is. A feltalálók azt hiszik, hogy ezzel új korszak nyílik meg az újságírás és kiadás terén is, mert postai küldés helyett az egész újságot át lehet telegrafálni. Sokat várnak a kinematográfia terén is, mert a feltalálók azt hiszik, hogy pár év múlva annyira tökéletesítik találmányukat, hogy egész filmeket röpitenek át a szikratávíróval az Oceánon.

SPORT

Kiáltvány a közönséghez

Nem helyes, hogy a novisadi sportsajtóban állandó rovatot kell nyitni a mérkőzésen lejátszódó botrányok ismertetésére, mert ez helyben úgy sem használ, vidéken meg nagyon furcsa színben tünteti fel a novisadi sporterkölcöskéket. A kerület választmányi ülésének szinte állandó témája a közönség viselkedésének megrendszabályozása. Több életrevaló indítvány hangzott el ebben az ügyben, többek között az is, hogy rendelje el a kerület az ugynevezett figyelmeztető tábláknak a pályákon való kötelező kifüggesztését, gyors eredmény elérése céljából pedig nyomasson népies nyelven megírt röpcédulákat és néhány mérkőzésen ossza ki a közönség között.

A röpcédula a következőket tartalmazhatná: A beléptijegy csak a játék élvezésére jogosít, botrányos viselkedésre nem.

Aki hangos kiabálással biztatja csapatát, az nem szereti igazán egyesületét. Az őszinte szeretet nem szorul rá, hogy hangos kiabálással igyekezzünk bizonyítani.

A folytonos zaj a saját játékosokat idegessé teszi, az ellenfél játékosainak rosszul esik, a közönséget pedig zavarja.

Elveszítjük közönségünket, mert az joggal megkövetelheti, hogy drága beléptidijáért nyugodtan élvezhesse a mérkőzést. Közönség nélkül pedig tönkremegy a futballsport.

Ha te hangosan viselkedel, úgy erre mindenkinek joga van és ha mindenki kiabál, akkor nem lehet futballmérkőzést tartani.

Ne szidd a bírót. Inkább gondold magad bírónak és így kísérd figyelemmel a nézőtérről a mérkőzést. Meglátod, hogy öt perc alatt több hibát csinálnál, mint amennyit a bíró kilencven perc alatt.

A rendezőségnek joga van a zajongókat

rendőrrel kivezetetni és hónapokra vagy örökre kitiltani az összes pályákról.

A bírónak hatalmában áll az egész közönséget eltávolíttatni a pályáról. Ez esetben a beléptidiját senki sem kapja vissza.

* **A holnapi mérkőzést** nagy érdeklődés előzi meg. A Radnicski nehéz mérkőzést játszott vasárnap, s ha ezt a csapat kipihente, úgy az előnyére szolgál. A Makkabi új erőket állított be csapatába és így valószínű, hogy méltó ellenfele lesz a munkáscsapatnak.

Németh Ferenc a NAK kiűnő játékosa, aki a vasárnapi Radnicski-NAK mérkőzésen súlyos térdzúzódást szenvedett, lakásán fekszik.

Petrovaradinban játszik a NAK IB csapata vasárnap az oitani Gradjanskival.

Pályázati határidő november 21.

A vasárnapi mérkőzés eredménye:

Radnicski - Juda Makkabi

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

ZENE

Goldsand Róbert hangversenye. Előkelő és nagyszámú közönség előtt folyt le csütörtökön este Goldsand Róbert zongoraművész hangversenye a „Slobodában”. A mindjebban felburjánzó csodagyermek produkciói elé rendszerint bizonyos szkepticizmussal tekintünk, Goldsand azonban határozott és kulturájában is hamisíthatatlan művészi kvalitásokat árul el. Fárastó műsora memnotechnikai boszorkányság, billentyűkezelése és pompás színezése mesteriskolájának taktikájára vall. Érzésvilága bár még homályban tapogatózik, brilliáns technikája bravuros passzázokban meríti ki erejét. A legjobban Schumann „Karneváljában” sikertült önönmagát reprodukálnia, a középtelben olyan szindus tónusban hangzottak szólamai, mintha két klaviatúrát kezel volna. Beethoven „Appassionatájában” és Chopin „Nocturne”-jében Rosenthal metódusát fedezték fel. Liszt Campanellája után, ahol ördögös tempóban csillogtatta technikáját, hatalmasan zuggott fel a taps, amelyet a kis művész ráadásal honorált. A Bösendorfer zongora — sajnos — nem érkezett meg idejére s csak Truppel Béla előzenésének köszönhető, aki egy angol konstrukcióju Stingt bocsatott rendelkezésre, hogy a koncertest nem végződött lemondással. A közönség kezdetben rezerváltan viselkedett, később azonban mindjebban felmelegedett és végül hatalmas ovációt rendezett a művész mellett. Az „Ingyenkenyér Egylet” jótékonyági alapja tetemes összeggel gyarapodott.

K. A.

NEVESSÜNK!

A rövid haj

Pincér: Főnök úr, egy vendég megint hosszú hajszálat talált a levesben.

Vendéglős: Látom, már nekem is női szacscot kell fogadnom.

A kalap ára

A nagysága (a masamódhoz): Megveszem ezt a kalapot 250 dinárért, de a férjem részére majd 400 dinárt számlázson egy másik számlában pedig tüntesse fel az összeget 500 dinárban, hogy a barátomimnek megmutathassam.

A külföldi szénnek vámokkal való megdrágítása a belföldi ipar katasztrófájához vezetne

Erélyes akcióra készülnek a vojvodinai nagyipari vállalatok a kormány tervezete ellen

Mint ismeretes, a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a külföldi szénre, kovács és gázszenre, valamint koksza kivételével u. n. védvámokkal megvédje a külföldi szénbányák érdekeit. A vámbizottság olyan horribilis vámemelést hozott előterjesztésbe, hogy ezáltal szinte katasztrófális helyzetbe sodorná a belföldi nagyipart.

A külföldi szénnek vámokkal való megterhelése a belföldi ipar termelésének drágulására valamint az árak hirtelen felszökkenéséhez vezetne. Ezáltal a belföldi ipar abba a lehetetlen helyzetbe jut, hogy nem tudja fenntartani a külföldi iparral szemben fennálló versenyképességét, annál is kevésbbé, mert a külföldi ipar, amely már évek hosszú során működik, már régen került abba a helyzetbe, hogy befektetéseit amortizálja, míg a fiatal belföldi iparnak még hosszú évek küzdelmeinek kell átvérgődnie, amíg előnyösebb gazdasági körülmények közé juthat.

A vámemelés további következménye a belföldi ipar teljes csődje, amely természetesen maga után vonná az üzemek szünetelését, a munkástömegek elbocsátását és a munkanélküliség emelését. Sok ezer munkás családostul az uccára kerülne a nyomor szinte beláthatatlan következményével. Szociális problémánk teljes leromlásához vezetne ez az állapot és csak arra szolgálna, hogy a báránybőrbe bujt belföldi szénbányatulajdonosok a belföldi ipar árán kerüljenek előnyösebb anyagi helyzetbe.

A vámdrágítás elleni akcióba kapcsolódik most bele a vojvodinai gyáriparosok szövetségének erélyes állásfoglalása.

Kedden, november 24-én este 6 órakor a Gyáriparosok Szövetsége a novisadi Lloyd

helyiségében az egész Vojvodina gyáriparvsnak részvételével nagy konferenciát tart, amelyben részletesen megbeszéljük azokat a teendőket, amelyek a gyáriparosok életkérdését vannak hivatva megoldani.

Baromfi kiállítás Budapesten. Budapestről jelentik: Pénteken délelőtt tizenegy órakor nyitották meg az Iparcsarnokban az idei baromfi kiállítást, amely egy a kiállítási anyag mennyisége, mint minősége tekintetében a háboru előtti kiállításokat is felülmúlja. A kiállításon ezernyolcszáz tyukot, hatszáz libát és kacsát kétszáz pulykát, hétszáz galambot és kétszázharminc házi nyulat állítottak ki. A kiállítás egy érdekes és látványos eseménye, hogy vasárnap délelőtt 11 órakor az Iparcsarnok előtti térről ezer darab galambot fognak felbocsájtani.

A berlini tőzsde fekete napja. Berlinből jelentik: Fekete napja volt tegnap a berlini tőzsdének. A piacon izgatottan tárgyalták, hogy több erősnek hitt bankcég inog. Így a Labond, Stiehl és Társa bankcég, amelyet néhány héttel ezelőtt négy nagy pénzintézet kíségetett fizetési zavarából. Ez a bankcég tényleg törvényszéki üzleti felszámolást kért maga ellen. Azt is híresztelik a tőzsdén, hogy még egy jönevű bankcég lett fizetésektelen, amely hetven év óta áll fenn a berlini piacon, az utóbbi időben pedig telekspekulációval foglalkozott. A helyzet az, hogy rövidesen sok fizetésektelenséget lehet várni. Ezek a hírek eredményezték azt, hogy a rombach-i részvények, amelyek még szeptemberben 165-én állottak, tegnap lezuhantak 13-ra. Ez a csoport erősen érdekelve van a Rohwald féle hajógyárban. A hajógyár valószínűleg kénytelen lesz fizetésektelenséget jelenteni.

Beogradi tőzsde

1925 november 20, 5 óra

Bécs	795.—	Prága	167.50
Páris	227.—	Zürich	1089.—
Milano	227.50	London	273.50
Newyork	56.40	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Zagrebi tőzsde

1925 november 20, 5 óra

Bécs	795.50	Prága	167.58
Páris	226.50	Zürich	1088.25
Milano	227.1/2	London	273.65
Newyork	56.42	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Chicago terménytőzsde

1925 november 20, 10 óra

Buza		Tengeri	
December	160.3/8	December	75.3/8
május 1926	156.25	május 1926	79.50
Julius	138.1/8	Julius	80.3/8

Irányzat: buza, tengeri változókéony (AVALA)

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR

Kiadó: „DELBÁCSKA” lapkiadóvállalat

A DUNA VIZÁLLÁSA

November 12-én reggel	200
November 13-án	241
November 14-én	282
November 15-én	320
November 16-án	343
November 17-én	366
November 18-án	386
November 19-én	404
November 20-án	420

HIRDETÉSEK

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

RENDELET

A) Megállapítást nyert, hogy a sofförök az ismételt figyelmeztetések dacára automobilokon és motorkerékpárokon nem alkalmazkodnak az előírás szerinti sebességhez, miáltal állandóan szerencsétlenségek történnek. Felhívom tehát az összes sofföröket és autótulajdonosokat, hogy szigorúan alkalmazkodjanak a közlekedési szabályokhoz, amelyek Novisad belső területére vonatkoznak, mert ellenkező esetben a sofföröket és autótulajdonosokat nemcsak pénzbüntetéssel, hanem elzárással is fogom sújtani.

Novisad belső területe alatt értendő: a Futaki-ut a Futaki-kaputól, a Temerini-ut a „Központi Hitelszövetkezet” téglagyárától és a Pirosi-ut a pirosi kaputól.

B) A főkapitányság mint a novisadi elsőfokú iparhatóság a legszigorúbban megtiltja a kertészeknek és virágárosoknak virágok és koszorúk árusítását a Kr. Aleksandra utcában.

A nagybani virágárosítók, valamint azok az idegenek, akik virágárosítással foglalkoznak, cikkeikkel a nagypiacra utaltatnak.

Mindazok, akik e rendelet ellen vétnek, a legszigorúbban lesznek büntetve.

Novisad város főkapitányi hivatala, 1925. október 27-én.

Mihaldzsics s. k. főkapitány.

A dinár árfolyamai

Bécs	1258.25	Prága	59.97
Budapest	1267.—	Berlin	—

Nov. 20	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.205	—	—	177.25
Zürich	—	1089.—	1088.25	1928.—
Newyork	519.—	56.375	56.42	—
London	25.13	273.50	273.65	484.3/8
Páris	20.575	225.—	226.50	396.—
Milano	20.80	227.—	227.1/2	401.—
Prága	15.40	167.40	167.5/8	296.25
Berlin	—	1343.—	1344.—	23.80
Budapest	72.80	791.—	—	14.—
Brüsszel	23.55	256.50	—	453.50
Bécs	—	794.—	795.50	14.1/8
Bukarest	2.40	26.255	224.50	46.50
Amsterdam	—	—	2270.—	4023.—
Szótija	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Novisadi terménytőzsde

1925 november 20. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen d. k. kötés	240.—	1300 mm
bánáti 76—77, 2 l. kötés	255.—	1000 mm
szerémi Usancen d. k. kötés	235.—	350 mm
szerémi 75 2/10 Duna kötés	245.—	200 mm
szerémi 76 77 2/10, d. k. kötés	240.—	300 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassa kötés	150.—	100 mm
bácskai II—III. d. k. kötés	120.—	500 mm
bácskai III. Tisza RK kötés	132.50	2000 mm
bácskai III—IV. Kanális kötés	130.—	2700 mm
bácskai új kval. Gar. kötés	100.—	500 mm
bánáti szárított XI. d. k. kötés	132.50	450 mm
szerémi új kval. Gar. dk. kötés	100.—	100 mm
szerémi szárított XI. Jesenica paritás kötés	175.—	500 mm
szerémi III—10. d. k. kötés	120.—	500 mm
szerémi II. d. k. kötés	120.—	1000 mm
szerémi XII. d. k. kötés	105.—	1000 mm

Buzaliszt

bácskai nullás gg. dk. kötés 405.—, 100 mm

Konkoly

szerémi duplikát kassa kötés 90.—, 100 mm

Irányzat: élénkebb

Novisadi értéktőzsde

1925 november 20. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 71.—, kínálat 73.—, kötés —, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet 46.—, kínálat 48.—, kötés —.

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 305.—, kínálat 309.—, kötés —, 1888. évi nyerevény sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —, kínálat —, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —, kínálat —.

Részvények

Városi jódozógyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —, kínálat 75. Iparbank kereslet 132.—, kínálat 137.—, kötés —.

**Egészen jó állapotban levő
URI SZOBÁT**

megvételre keresek. Közlebbi megtudható a
Željeznička ulica 30. szám alatti trafikban.

Saját termésű

BOR

literenkint 10.— Dinárért kapható
Kamenička u. 16. sz. alatt.

**Az új Moravetz Album a
legszebb ajándék.**

Az idei Karácsonyra a Moravetz Album
harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal,
tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók:
Este a székelyeknél, Puccini: Toska, Liszt:
Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. össze-
sen 35 mű, melyek egyenkint véve 1250
leibe kerülnének, van az új Moravetz Album-
ban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad
hiányozni egyetlen művelt család zongorájá-
ról sem, ára 70 Dinár. Az első kötet hegedű
kiadása (klarinéton és mandolinon is játsz-
ható) 48 Dinár, cimbalomra 48 Dinár. Kap-
ható minden könyvkereskedésben, vagy a
Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán.

2047-1-6

MEGHIVÓ

A KATH. OLVASÓ- és GAZDAKÖR
f. hó 22-én vasárnap este 8 órakor (Epres-
ulica 18. szám alatt) saját helyiségében

Kabaréval és táncal egybekötött

KATALIN ESTÉLYT

rendez, melyre a Kör tagjait és azok ven-
dégeit tisztelettel meghívja a Rendezőség

1-0

4-es számú Schnabel-féle használt, de ki-
tűnő karban levő

Wertheim kassa

jutányos áron eladó.

Cím: A „Bácsmezei Napló“ novisadi ki-
adóhivatalában, Vilsonov trg 7.

4 voltos

AKKUMULÁTOR

keresünk megvételre rádióhasz-
nálatra. Cím a kiadóhivatalban.

1-3

Piéh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére leg-
olcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička ul. 38.

Akik rendkívül kedvező feltételek
mellett a könyvitelt megakarják ta-
nálni, azok mielőbb jelentkezzenek.
Rövid idő alatt teljes kiképzést nyer-
nek. Érdeklődők forduljanak a ki-
adóhivatalhoz Trg Oslobodjenja 3.

818-0

NEMES TÁNCINTÉZETE
(AMERIKÁN BÁR) ma szombaton, e hó 21-én esti 8 órai kezdettel
Záró Táncfüzérkét

rendez, amelyen a növendékek frappáns színpadi táncokat mutatnak be. — Zenét egy hir-
neves tánc-zenekar szolgáltatja. — Belépődíj 20 dinár. — Külön meghívó nincs kibocsátva.

Kezdeté este 8 órakor. Vége reggeli 3 órakor.

**Legkényelmesebb és legtartósabb az
amerikai szögezett talpu cipő.**

Ára csak Dinár 265.—

és kapható az „AMERIKÁHOZ“ címzett cipőüzletben.

Nastić Dušan

NOVI SAD, KRALJA PETRA ULICA 11. SZÁM.

Értesitem

a n. é. közönséget, ismerőseimet és jóbarataimat,
hogy Bana Jelašića (Mikes Kelemen) u. 6. sz. alatt

cipész-üzletet

nyitottam, ahol vállalom e szakmába vágó minden-
nemű férfi és női új cipők készítését a legizesebb
kivitelben olcsó árakon. Fájós lábakra különös gond
fordítatik. Javítások gyorsan és olcsón készülnek.
Szíves pártfogást kér

OLÁH ISTVÁN, cipész-mester.

Díjtalanul közvetítünk Önnek

tisztviselőt, segédet, soffört,

vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokommercia“
állasközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

Szőlőtermelők!

2 éves gyökerező oltványokat konkurencia
nélküli áron szállít 1926. márc. 1-ig.
Március 1. után pedig a napi árakon és
pedig: Minden faju gyökerező Rip. Portalis
Dinar 2.50 per drb. Minden faju Rip.

Montikoli Dinar 2.30 per drb. Asztali oltványok a
fenti gyökerező 2.75 per drb. az összes amerikai
gyökerező oltványok (Vadvessző) 0.80 per drb. Berlan-
dieri 1.— Dinar per drb. 3 éves nemesített és bokros
gyümölcsfák a megrendelés szerint nagyon olcsó ár-
ban. A fentiek mind garantált egészségesek, gyö-
keresek és **Šarić János** szőlőszete és gyü-
fajtiszták. mőlesfatelepe. Pe-
tervárad (Majur) Árjegyzék részletes ismertetéssel ingyen

Biztos jövedelem!

Egy jól szortírozott

előnyomda

legújabb mintákkal, elköltözés miatt olcsón eladó
Özv. Schumakovics Istvánné
Novisad, Grobljanska ulica 42. szám 2311-3x

Egy Stöwer gyártmányú 1^{1/2} tonnás, 28 HP.

Félteherautó

nagymennyiségű tartalék belső és külső gum-
mikkal kedvező feltételek mellett **azonnal**
eladó. Bővebbet:

Pešenjanski garageban, Novi Sad.

Urak figyelmébe!

Őszi ruha szükségletének beszerzése
ne okozzon Önnek gondot, mert minden ren-
delését olcsón és pontosan, divatlap szerint
a legkényesebb igényeket is kielégítően készít

Fehér Pál angol uriszabó,

Kralja Petra ul. 30. I. emelet, jobbra.

Kérem meggyőződni és szíves pártfogását!

FEHÉR ISTVÁN

uri és női divat cipész

Novisad, Kralja Petra 30. sz. I. emelet

Készít mérték után
a legújabb divatlap szerint férfi varrott, sze-
gelt és női galanterie cipőket elsőrangú ki-
vitelben, jutányos áron. — Javítások olcsón,
gyorsan és pontosan eszközöletnek. — Első-
osztályu munkásokat állandó munkára, 2 ta-
noncot kosztal vagy fizetéssel felveszek.

MAKULATURA

kapható a „Délbácska“ kiadóhivatalában
Trg Oslobodjenja 3. szám, Wagner-palota